

**HUMANITIES AND NATURAL SCIENCES UNIVERSITY
IN SANDOMIERZ**

International scientific and practical conference

**INNOVATIONS AND MODERN TECHNOLOGY
IN THE EDUCATIONAL SYSTEM:
CONTRIBUTION OF POLAND AND UKRAINE**

May 5–6, 2017

**Sandomierz, Poland
2017**

Основні чинники професійної компетентності майбутніх фахівців Карабін О. Й.	102
Структурно-змістовий компонент професійного навчання юнаків і дівчат в професійних ліцеях Туреччини Корчинська Н. М.	104
Використання етнопедагогічних засобів у професійній підготовці майбутніх соціальних педагогів і соціальних працівників до профілактики дезадаптації учнів Костіна В. В.	109
Метод проектів в освітньому середовищі Кузнецова О. В., Одарченко В. І.	113
Екологічно-правовий компонент у формуванні готовності майбутніх експертів з екології до професійної діяльності Купчак М. Я.	116
Категорія розвитку в психолого-педагогічному вимірі Лісовий В. А.	119
Особистісно орієнтовані технології у підготовці майбутніх учителів початкової школи Лозенко А. П.	122
Геріатричний догляд: освіта в Україні та Німеччині Олеськова Г. Г.	126
Інформаційні технології у формуванні професійної компетентності майбутніх операторів з обробки інформації та програмного забезпечення в процесі підготовки в коледжі Ратинська І. О.	130
Integration approach in the professional training of social workers Rebukha L. Z.	133
Підготовка майбутніх медичних сестер до професійної самореалізації Сірак І. П.	135
Формування конкурентоздатності майбутніх судноводіїв Смірнов С. В.	139
Формування педагогічної майстерності майбутніх вчителів технологій Фогель Т. М.	143
SOCIAL PEDAGOGY	
Підготовка соціальних працівників до роботи з дітьми у Великій Британії: базовий курс «Правові аспекти соціальної роботи з неповнолітніми правопорушниками» Бартош О. П.	146

5. Mısırlı İ., Turizm Sektöründe Meslek Standartlarıve Mesleki Belgelendirme Sistemi (Sertifikasyon) []www.sisma.com.tr/makaleler/Turizmkonferans.pdf (08.11.10)

6. Ünlüönen Kurban. Turizmşİletmeciliđi Öğretmenlik Programlarının Öğrenci Beklentilerive Algılamaları Açısından Karşılaştırılması- 1998- 1999 ve 2003-2004 Öğretim Yılları- *Gazi Üniversitesi Ticaretve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 1, – S: 108-130.

ВИКОРИСТАННЯ ЕТНОПЕДАГОГІЧНИХ ЗАСОБІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ І СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ ДЕЗАДАПТАЦІЇ УЧНІВ

Костіна В. В.

кандидат педагогічних наук, доцент,

докторант кафедри початкової, дошкільної та професійної освіти

Харківський національний педагогічний університет

імені Г. С. Сковороди

м. Харків, Україна

Суспільне замовлення на активну, творчу висококваліфіковану особистість зумовлює необхідність у забезпеченні таких умов професійної підготовки, які сприяють її самореалізації, більш повному розкриттю індивідуальних здібностей та можливостей, а також розвитку високого рівня професійної компетентності до певного виду діяльності, що можна досягти за допомогою здійснення підготовки майбутніх фахівців в умовах інноваційної професійно-спрямованої освітньої системи. Одним із важливих напрямів професійної підготовки визнано підготовку майбутніх фахівців соціальної сфери (соціальних педагогів і соціальних працівників), які зможуть надавати кваліфіковану допомогу у профілактиці дезадаптації учнів, забезпечуючи запобігання появи різноманітних відхилень у їх поведінці шляхом створення виховуючого середовища для їхньої успішної соціалізації.

Аналіз психолого-педагогічних досліджень з проблеми підготовки майбутніх фахівців до соціальної та соціально-педагогічної роботи з профілактики дезадаптації учнів показав, що вивчено: теоретико-методологічні засади професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників (О. Безпалько, І. Зверева, А. Капська, О. Карпенко, Г. Лактіонова, Л. Міщик,

В. Поліщук, С. Харченко та ін.); теоретико-методичні основи загальної та спеціальної професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників (С. Архипова, О. Білоліпцева, М. Васильєва, О. Лісовець, М. Лукашевич, М. Малькова, І. Фірсова, З. Фалинська, Р. Чубук та ін.); питання підготовки майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників до профілактичної роботи з учнями з девіантною поведінкою (С. Архипова, І. Козубовська, Г. Майборода, Р. Новгородський, В. Поліщук, О. Тютюнник, О. Чусова та ін.); формування професійної готовності майбутніх педагогів та соціальних педагогів до роботи з профілактики жорстокого поводження з дітьми у сім'ї (І. Галатир, І. Манохіна, В. Приходько, Л. Шпальчак та ін.); підготовка фахівців соціальної сфери до профілактики дезадаптації учнів з особливими потребами (Т. Мальцева, С. Нетьосов, О. Рассказова, П. Скляр, В. Тесленко та ін.); підготовка майбутніх соціальних педагогів до превентивної діяльності у закладах освіти та виховання (О. Наконечна, Н. Синюк, М. Трухан, О. Чернишенко та ін.); використання етнокультурних засобів у вихованні учнів (Г. Волков, В. Ликов, В. Мосіяшенко, А. Кузьменський, В. Омел'яненко, С. Стефанюк та ін.); становлення театру ляльок як виду мистецтва (А. Авдєєв, О. Греф, О. Казиміров, Ю. Кужель, А. Куліш, А. Федотов та ін.). Разом з тим, попри велику різноманітність дослідницьких праць, проблема використання етнопедагогічних засобів у професійній підготовці майбутніх фахівців соціальної сфери до профілактики дезадаптації учнів є недостатньо розробленою. Тому метою дослідження є виявлення можливостей використання етнопедагогічних засобів у професійній підготовці фахівців соціальної сфери до профілактики дезадаптації учнів.

Аналіз наукових досліджень показав, що етнопедагогіка має потужний потенціал формування в учнів національного світогляду, самоповаги та самопізнання з використанням рідної мови та народної мудрості, виховання специфічними засобами, що забезпечує зв'язок між поколіннями, врахування ментальних особливостей мікросоціуму, що оточує дитину. Науковці до етнопедагогічних засобів, що відіграють важливу роль у соціальному вихованні дітей та молоді відносять: етнокультурні масові свята народного календаря, фольклор, ляльковий театр, народні ремесла тощо.

Так, С. Стефанюк наголошує на необхідності використання у соціальному вихованні школярів елементів народознавства та потужного потенціалу козацького виховання, що забезпечить позитивний вплив у формуванні особистості школярів [6; 7]. Поділяємо ідеї автора та вважаємо необхідним у процесі професійної освіти створення умов для розвитку готовності майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників до використання етнокультурних тра-

дицій у вихованні учнів у різних соціальних інституціях як дієвих засобів у профілактиці їх дезадаптації.

Застосування засобів фольклору (народних казок, байок, прислів'їв, загадок та приказок) у вихованні моральних норм та поведінки учнів, на нашу думку, дозволяє фахівцям соціальної сфери, що працюють у спеціалізованих закладах для дітей (притулках, центрах соціально-психологічної реабілітації, соціальних службах тощо) здійснювати профілактику дезадаптації учнів серед вразливих категорій у цікавій формі ігрових театралізованих інтерактивних заходів з використанням потенціалу етнокультурних традицій [1; 2; 3].

Т. Кремешна відносить театр до соціальних та культурних суспільних інститутів, що «виконує ряд функцій у житті суспільства»: естетичну, розважальну, комунікативну, соціалізуючу, компенсаторну, ігрову, нормативну та пізнавальну. Завдяки чому здійснюється передача соціального досвіду від одного покоління до іншого, від одних країн та народів до інших.» [4, с. 103]. Я. Паніна стверджує, що «ляльки мають великий вплив на дитину, оскільки допомагають розібратися з внутрішніми проблемами завдяки емоціям, які дитина переживає під час перегляду вистави..., а представлена вистава допомагає подолати проблеми.» [5, с. 113]. Автор зазначає, що «театр ляльок завжди виступав важливим засобом виховання моральних цінностей дітей молодшого шкільного віку, оскільки через емоції і переживання допомагає дітям краще розуміти глибинну суть моральних категорій, інтеріоризувати моральні цінності та розкрити їх у відповідній моральній поведінці» [5, с. 114]. Враховуючи вищезазначене, використання етнопедагогічного лялькового театру у соціальному вихованні учнів в умовах різних соціальних інституцій є дієвим засобом профілактики їхньої дезадаптації та проявів девіантної поведінки. Під час занять майбутні фахівці соціальної сфери навчаються виготовляти ляльки та необхідні декорації для створення виховних профілактичних заходів, а також використовувати у роботі з учнями чотири види лялькового театру: настільний (найпростіший варіант театру, коли ляльки мають стояти на столі за допомогою конусоподібних тулубів; частіше використовують для роботи з дошкільниками та молодшими школярами); пальчиковий (маски надягають на палець; найбільш легкий варіант для спільної роботи з дітьми різного віку); театр бі-ба-бо, або Петрушки (лялька у вигляді рукавиці надягається на руку, дозволяє здійснювати тактильний контакт з персонажем, що підвищує емоційний ефект впливу); театр маріонеток (найскладніші у виготовленні та керуванні підходять для роботи з підлітками та старшокласниками). Використання під час роботи етнокультурних традицій у виготовленні ляльок для театрального дійства, а також сюжетів народного фольклору під час підбору змісту театралізацій дозволяє майбутнім соціальним педагогам та соціальним працівникам створити етнокультурне виховне середовище,

що сприяє гармонізації стосунків у дитячому колективі, розкриттю природних можливостей і творчого потенціалу учнів.

З техніками виготовлення обережних ляльок майбутні соціальні педагоги та соціальні працівники знайомляться на практичних заняттях з дисципліни «Етнопедагогіка», а методики підготовки та проведення виховних заходів з використанням лялькового театру опановують під час засвоєння спецкурсу «Проектування виховуючого середовища у різних соціокультурних осередках», що дозволяє сформувати мотиваційний та когнітивний компоненти готовності майбутніх фахівців до здійснення діяльності з використанням засобів етнокультурних традицій у профілактиці дезадаптації учнів. Під час виробничої практики у загальноосвітніх закладах та соціальних службах на четвертому та п'ятому курсах майбутні соціальні педагоги та соціальні працівники набувають практичної та особистісної готовності для виконання вищезначеного виду професійної діяльності.

Перспективним напрямом подальших досліджень є визначення особливостей профілактики дезадаптації учнів в умовах інклюзивної освіти та розробка специфічних засобів професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до роботи у зазначеному напрямі.

Література:

1. Костіна В.В. Професійна підготовка майбутніх фахівців соціальної сфери до використання етнопедагогічних засобів у роботі з дезадаптованими дітьми та молоддю // *Vzdelávacie spoločnosť medzinárodný nekonferenčný zborník* Prešovská univerzita v Prešove Pedagogická fakulta / Renáta Bernátová, Tetyana Nestorenko (Eds.), Prešov, 2016. – С. 172-182.

2. Костіна В.В., Головня В.О. Формирование морально-нравственных ценностей молодежи средствами народной педагогики // *Духовно-нравственные ценности рабочей молодежи: Материалы II Международной научно-практической конференции: Сборник трудов / Под общ. Ред. Т.В. Ицкович – Первоуральск, 2012. – С. 18-21.*

3. Костіна В.В., Папій О.С. Використання літературних засобів соціалізації молодших школярів в умовах притулку для дітей // *Культура та інформаційне суспільство XXI століття: матеріали. наук. конф. молодих учених, 18-19 квітня 2013 р. / Під ред. проф. В.М. Шейка та ін.;. – Х.: ХДАК, 2013. – С. 78-79.*

4. Кремешна Тетяна. Театр як засіб впливу на культурне та соціальне становлення особистості // *Молодь і ринок. – № 5 (88). – 2012. – С. 102-105.*

5. Паніна Я. Ф. Теоретичні засади виховання моральних цінностей молодших школярів у процесі сприйняття вистав театру ляльок [Текст] / Я. Ф. Пані-

на // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді, 2013. Вип. 17(2). – С. 108-116.

6. Стефанюк С.К. Козацька педагогіка. – Харків: Крок, 2000. – 144 с.

7. Стефанюк С.К. Практичне народознавство: Національне виховання / С.К. Стефанюк. – Харків: ББЛ, 2002. – 270 с.

МЕТОД ПРОЕКТІВ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Кузнецова О. В.

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри педагогіки та психології

КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

Харківської обласної ради

Одарченко В. І.

кандидат педагогічних наук, доцент,

професор кафедри педагогіки та психології

КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

Харківської обласної ради

м. Харків, Україна

У педагогічній науці і практиці ведуться активні пошуки інноваційних підходів до організації освітнього процесу в загальноосвітніх навчальних закладах. Нестандартні підходи до розв'язання педагогічних проблем, розробка, запровадження нових технологій, прийомів, їх оптимальне поєднання сприяють створенню принципово нових систем навчання, виховання й розвитку школярів. Інноваційний пошук нових засобів дає можливість педагогам зрозуміти, що нам потрібні групові, ігрові, рольові, проблемні, рефлексійні та інші технології навчання. Оскільки сучасна система освіти має бути спрямована на створення в освітньому процесі ситуацій, коли учні мають можливість міркувати, урахувати різні точки зору, формулювати та аргументувати власну позицію, спираючись на знання фактів, законів, закономірностей, сформульованих у наукових монографіях, власних спостереженнях, досвіді, умінні проектувати і реалізовувати власні навчальні проекти, творчо і нестандартно вирішувати навчальні проблеми, бути толерантними до точки зору інших людей, особливий інтерес науковці стосується саме проектної технології, у ході застосування якої реалізуються всі стадії творчого процесу людини: виникнення, обґрунту-